
Crkva na putu pročišćenja

1. U Rimu je između 21. i 24. veljače 2019. održan susret predsjednika biskupskih konferencija iz cijelog svijeta sa Svetim Ocem, i to na njegov poziv. Tema susreta bila je zaštita maloljetnika u Crkvi. Na završetku četverodnevnog susreta papa Franjo je održao završni govor u kojem je ukazao na težinu zla seksualnog iskorištavanja maloljetnika, a koje je nažalost prisutno u svim kulturama i društvima i na koje valja žurno odgovoriti jer žrtve traže i očekuju pomoć. U svom završnom obraćanju Papa je donio i neke stravične podatke koje su prikupile različite organizacije koje se brinu za dobrobit djece i mladeži (od UNICEFA-a do različitih drugih sličnih organizacija). Tako, primjerice, doznajemo kako u SAD-u svake godine više od 700 000 djece trpi neki oblik nasilja i maltretiranja, a svako deseto djeteta žrtva je spolnog zlostavljanja. U Europi pak oko 18 milijuna djece žrtve su spolnog nasilja. Nažalost statistički podaci tvrde kako se devet od deset slučajeva spolnog zlostavljanja događa u krugu obitelji (izvor UNICEF, a odnosi se na podatke prikupljene u 28 zemalja). Papa je također upozorio na nasilje koje vlada na internetu i društvenim mrežama, potom na seksualni turizam, prodaju djece za transplantaciju organa, iskorištavanje djece kao jeftine radne snage itd. Nasilje nad djecom, u bilo kojem obliku, još je strašnije i teže prihvatiti, smatra Papa, kad se događa u krilu Crkve, koja je pozvana prihvatiti i štititi svako dijete. Kao glavni uzrok te zloporabe, zapravo monstroznosti, Papa prepoznaje zloporabu moći klerika nad onima koji su im povjereni. U nastavku govora papa Franjo ukazuje na neke smjernice, nastale na temelju programa INSPIRE Papinskog vijeća za zaštitu maloljetnika, kojima će se voditi Crkva u brizi za najslabije: 1) *zaštita djece od svakog oblika fizičkog i psihičkog nasilja*, što uključuje i promjenu mentaliteta u kojem će se na prvo mjesto staviti žrtva, a ne institucija; 2) *besprijekorna ozbiljnost*, što znači kako će se poduzeti sve da oni koji naštetili djeci za to i odgovaraju; 3) *istinsko pročišćenje*, koje je potrebno uza sve druge mjere prevencije i sankcija, trebalo bi sve crkvene pastire sve više suobličavati Kristu – Dobrom Pastiru; 4) *formacija*, odnosno treba puno više pozornosti posvetiti izboru kandidata za ministerijalno svećenstvo i njihovoj formaciji; 5) *ustanoviti i ojačati smjernice biskupskih konferencija*, odnosno ujednačiti postupanje biskupa u slučajevima spolnog nasilja, da se nikada više ne dogode zataškavanja; 6) *pomoć zlostavljanim osobama*, budući da im je pretrpljeno zlo zadalo duboke rane, Crkva im mora pružiti svu moguću pomoć i utjehu, obraćajući se za pomoć i stručnjacima; 7) *digitalni svijet* mora također biti područje zaštite maloljetnika od raznih oblika nasilja, uključujući

jući i spolno; 8) *spolni turizam* treba iskorijeniti pod svaku cijenu, uključujući i zakonske mjere; žrtvama tog oblika nasilja valja pružiti odgovarajuću pastoralnu skrb i pomoć.

Poslije susreta najavljene su i konkretne inicijative, koje bi trebale pridonijeti većoj zaštiti maloljetnika i ranjivih odraslih od spolnog nasilja: 1) najavljen je novi *motu proprio* pape Franje o zaštiti maloljetnika i ranjivih odraslih, u svrhu prevencije spolnog nasilja; 2) Kongregacija na nauk vjere objavit će vodič (*vademecum*) za biskupe kako bi im se pomoglo u postupanju u slučajevima zloporabe; 3) formirat će se novo „tijelo“ (*task force*), sastavljeno od kompetentnih osoba koje bi trebale pomoći biskupskim konferencijama i biskupijama koje se nađu u poteškoćama pri razrješavanju problema i provođenju inicijativa oko zaštite maloljetnika; 4) organizacijski odbor susreta susrest će se (već se je susreo, 25. veljače, nap. M. P.) s predstavnicima Rimske kurije koji su nazočili susretu, kako bi se čim prije počele provoditi određene smjernice o kojima se je govorilo na susretu. Nadati se je kako će navedene smjernice te razne inicijative i direktive koje će na temelju njih nastati pomoći da nikada više nitko u Crkvi ne doživi nikakav oblik nasilja, posebno ne spolnoga. Crkva se kaje i mora se kajati za svaki slučaj u kojem je povrijeđena nevina osoba, posebno u kojima su povrijeđena djeca. Istina je da se dugo vremena u samoj Crkvi nije znalo kako postupati sa žrtvama, a još manje kako postupiti sa zločincima. I hvala Bogu da je konačno sazrela svijest kako je žrtva u svojoj boli i patnji vrjednija od svake institucije pa zvala se ona i Crkva. I hvala Bogu da se je konačno reklo: Dosta!

2. Ipak, pozornim promatračima crkvenih događanja nije promaknulo nekoliko činjenica koje pomažu malo boljem i dubljem razumijevanju aktualne crkvene situaciju pa i samog susreta predstavnika biskupskih konferencija sa Svetim Ocem u Rimu. Primjere, uoči održavanja rimskog susreta s velikom je promidžbom te istodobno na osam velikih europskih jezika objavljena knjiga francuskog *gay* aktivista Fédérica Martela, *Sodoma – Istraga u srcu Vatikana* (Feltrinelli, Roma, 2019.), s glavnim zaključkom kako u srcu kršćanstva, Vatikanu, vlada licemjerje te kako su većina onih koji govore protiv homoseksualnosti i sami prikriveni homoseksualci te kako valja ukinuti celibat koji je uzrok frustracija kod katoličkog klera. Martel je inače godinama izravno uključen u promicanje LGBT agende te je zaslužan za donošenje zakona koji je u Francuskoj omogućio istospolne zajednice. Je li objava Martelove knjige, koja nije drugo doli pamflet protiv Katoličke Crkve, povezana s činjenicom da se na susretu predstavnika biskupskih konferencija sa Svetim Ocem uopće nije spomenuo pojam homoseksualnosti, odnosno da se nije

rekla ni riječ o tome kako su žrtve spolnog nasilja u Crkvi uglavnom, više od 80 %, mladići, odnosno da su zlostavljači svećenici homoseksualci? Je li Martelova knjiga postigla cilj, odnosno da se, s jedne strane, kod dijela vodećih crkvenih ljudi javlja javno očitovano nastojanje da pokažu vlastito „gay friendly“ lice, a s druge da se onemogućući govor onima koji smatraju kako treba govoriti o *gay* lobijima u Crkvi? Potom, prema podacima UNICEF-a i drugih organizacija koje se bave zaštitom djece, devet od deset slučajeva spolnog nasilja u kojima su djeca žrtve događa se u obitelji. Također, istraživanja pokazuju kako, nažalost, u svim religijama postoji spolno nasilje protiv djece u kojem su negativni protagonisti religijski predstavnici, čak i u većem postotku od službenika Katoličke Crkve. No oni eto medijski nisu zanimljivi, jer, očito, stranice negativne kronike kontinuirano su rezervirane za katoličke svećenike. Treba li i u toj činjenici prepoznati skrivenu agendu „ideoloških laboratorija“, o kojima je govorio kardinal Ratzinger – papa Benedikt XVI., a kojima je cilj kompromitacija Katoličke Crkve i smanjenje njezina utjecaja na suvremeno društvo? No, bez obzira na skrivene ili javne agende javnih, polutajnih ili tajnih organizacija koje uključuju djelovanje protiv Katoličke Crkve za samu je Crkvu dobro da se zlo otkrije, da se Crkva pročisti te učini sve da se više nikada ne ponove zločini zbog kojih se danas crvenimo. Premda, iskustvo nam kaže, grijeha, nasilja i zla uvijek je bilo i uvijek će ga biti. I tako će biti do konca svijeta.

3. Prateći susret u Rimu, nastupe različitih govornika te njihove medijske odjeke, nekako se dolazi do zaključka kako se je propustilo ukazati na dublje uzroke zla koje se želi iskorijeniti. Dakako da je zloraba moći ili klerikalizam, kako ga naziva papa Franjo, jedan od uzroka ne samo spolnog nasilja protiv djece nego i brojnih drugih zala u Crkvi. U pitanju su desetljeća krive formacije u crkvenim odgojnim zavodima, desetljeća u kojima se je promicala tzv. „humanost“, odnosno bliskost sa suvremenim čovjekom, a iz odgoja je gotovo posve uklonjena dimenzija žrtve, odricanja, križa, dimenzija služenja i ljubavi prema Gospodinu, a potom prema braći i sestrama. Kršćanstvo je postupno svedeno na humanizam, na socijalnu službu. Naravno da je kršćanski *caritas*, tj. kršćanska ljubav prema bližnjemu neodvojiva od istinskog kršćanstva, ali se kršćanstvo ne može i ne smije svesti na socijalu, na dijeljenje humanitarnih paketa potrebnima. Kršćanstvo, kako ga uči i predstavlja Katolička crkva, pozvano je svijetu donijeti Boga, ni više ni manje od toga. I kad donosi pakete socijalne pomoći, trebalo bi također donositi Radosnu vijest o tome kako Bog ljubi čovjeka. Poslana nastaviti Kristovo poslanje širenja Radosne vijesti Crkva nema svoju vlastitu

riječ, nema nešto svoje što bi donijela i darovala svijetu. Crkva sve prima odozgor, od Onoga tko je šalje; njezina riječ treba biti Kristova riječ, njezin program Kristov program. Stoga trajno mora biti ponajprije usmjerena na Onoga tko je šalje, na Onoga tko joj daje riječ i poslanje; trajno otvorena u stavu oslušivanja i primanja, jer može darovati samo ono što primi, samo ono što izmoli i što joj je darovano. I upravo se tu nalazi problem današnje Crkve. Prestala se je otvarati riječi Onoga koji je rekao kako će nebo i zemlja proći, a njegove riječi neće proći (usp. Mt 24,35). U želji da se svide i prilagode svijetu danas nije rijetkost čuti ne samo katoličke teologe nego i biskupe kako su Kristove riječi vrijedile za ono vrijeme, kako je došlo vrijeme da se Crkva prilagodi vremenu i svijetu u kojemu živi. Dakako, potom se prelazi na zahtjev ukidanja celibata, na traženje ređenja „prokušanih muževa“ i žena, na dopuštanje kontracepcije i pobačaja itd. Put Crkve prema pročišćenju i sve boljem služenju svijetu vodi preko sve većeg obraćenja i ljubavi prema Gospodinu. Bez Isusa Krista i njegova nauka Crkva nema što bi ponudila svijetu koji, osim Boga, ionako ima svega u izobilju. Crkva koja svijetu ne donosi Boga gubi razlog svoga postojanja.

4. Proučavajući povijest razvoja teologije, tj. povijest Crkve, a što ga je dovelo u Katoličku Crkvu, bl. John Henry Newman (1801. - 1890.) zapisao je sljedeće zanimljive riječi: „Čitavi tijek povijesti kršćanstva obilježen je nevoljama i neredima. Svako se stoljeće čini sličnim prethodnom, a onima koji u njemu žive čini se kao gore od svih prethodnih. Crkva je trajno bolesna... Čini se kao da vjere nestaje, da se raskoli šire, svjetlo istine blijedi, a vjernici su raspršeni. Krist se uvijek nalazi u posljednjoj agoniji“ (*Via Media*, iz 1934.). Slične riječi možemo pročitati u djelima crkvenih autora iz gotovo svih stoljeća. I tako će biti do konca svijeta. Trajno će se voditi borba između „sinova svjetla i sinova tame“, između „grada Božjega i grada zemaljskoga“. Do konca svijeta Crkva u cjelini, ali i pojedini kršćani bit će izloženi kušnjama. No, tješi nas Kristova riječ kako Crkvu ni vrata paklena ne će nadvladati; ne jer bi Crkva u sebi samoj imala snagu i moć oduprijeti se zavodljivosti zla u svim njegovim mnogostrukim oblicima (novca, moći, utjecaja), nego jer je utemeljena na stijeni Petrove vjere i jer je s njom do konca svijeta Onaj koji je već pobijedio zlo i Zloga. Naše je učiniti ono što je Majka Terezija savjetovala nekome tko ju je upitao što je prvo što bi trebalo promijeniti u Crkvi: „Vas i mene“, odgovorila je. Eto zadaće za svakog kršćanina, i za Crkvu u cjelini: mijenjati se uvijek iznova, dan za danom, na putu obraćenja, a što nije drugo doli trajno obnavljati vjernost Gospodinu koji je s nama.

Mladen Parlov